

Cofinanțat de
Uniunea Europeană

program coordonat de

World Vision
ROMÂNIA

ANTIdot la VIOLENȚĂ

- ◇ **Titlu:** Prevenirea și Combaterea Bullyingului în Școli
- ◇ **Adresat:** Cadrelor Didactice

Proiect derulat de:

Proiectul **ANTIdot la VIOLENȚĂ** este implementat de Asociația de Formare în Educație Formală și Nonformală „Vasile Sav” în cadrul Programului SAVE („School Anti-Violence Ecosystem”) coordonat de Fundația World Vision România și cofinanțat de Uniunea Europeană.

Durata proiectului: 9 luni Valoarea grantului: 15.000 Euro

- ◇ **Titlu:** Prevenirea și Combaterea Bullyingului în Școli
- ◇ **Adresat:** Cadrelor Didactice

Ce este violența?

Organizația Mondială a Sănătății:
→ **Violența** înseamnă **folosirea intenționată a forței sau a puterii** împotriva unei persoane sau unui grup, cu riscul de a produce:

- traumă fizică;
- suferință psihologică;
- afectarea dezvoltării copilului.

Violența poate lua mai multe forme:

- 💬 **Verbală** (jigniri, umiliri)
- ✊ **Fizică** (lovituri, îmbrânceli)
- **Psihologică** (bullying, intimidare)
- 💔 **Emoțională** (excludere, batjocură)
- ❌ **Sexuală** (atingeri nepotrivite)
- 🌐 **Socială/Culturală**
- 💻 **Cibernetică** (pe rețelele sociale)

... și orice alte activități sau comportamente care pot pune în pericol sănătatea sau integritatea elevilor și personalului școlii.

Ce prevede legea?

◇ (1) Activitățile de **consiliere psihologică, orientare școlară și profesională** se desfășoară prin **cabinete de asistență psihopedagogică** organizate:

- la nivelul fiecărei unități de învățământ;
- sau la nivel de rețea (pentru mai multe școli).

◇ (2) Aceste activități vizează:

- dezvoltarea personală, emoțională și socială a elevilor;
- sprijinirea formării identității vocaționale;
- promovarea stării de bine și sănătății mintale;
- prevenirea comportamentelor de risc (ex: violență, abandon școlar, consum de substanțe etc.).

Cine le oferă?

- ◇ serviciile sunt furnizate de **consilieri școlari, psihologi** sau **alți specialiști** în domeniul psihopedagogiei.
- ◇ se derulează **individual, în grupuri mici sau prin activități de clasă**.
- ◇ consilierii școlari colaborează cu **elevii, cadrele didactice, părinții și întreaga comunitate**.

Rolul cadrelor didactice:

- identificarea timpurie a elevilor cu dificultăți emoționale sau de orientare;
- colaborarea activă cu consilierii școlari pentru integrarea activităților în viața școlii;
- promovarea unui climat psiho-emoțional sănătos în clasă.

Cum apare violența în școală?

⚠ De multe ori, violența apare din:

- dezechilibre de **putere** (elev vs. elev, profesor vs. elev, elev vs. profesor);
- lipsa **comunicării** eficiente;
- lipsa de **supraveghere** sau de intervenție.

Ce putem face împreună?

👨👩 Părinți + 🏫 Școală + 👧 Copii = Un mediu sigur

- Observăm și semnalăm comportamentele nepotrivite;
- Susținem comunicarea și respectul;
- Ne implicăm în viața școlii.

Prevenirea violenței e responsabilitatea **tuturor**.

Împreună putem construi o școală **sigură, prietenoasă și incluzivă** pentru fiecare copil.

ACTIVITATE INTERACTIVĂ: SEMAFORUL INTERVENȚIEI

- **Roșu** – Intervenție imediată necesară
 - **Galben** – Situație care trebuie urmărită / discutată
 - **Verde** – Situație acceptabilă, dar care poate fi îmbunătățită
- ♀ **Citiți situațiile ipotetice și menționați culoarea potrivită:**

- „O glumă cu tentă sexuală este spusă într-o clasă”.
- „Elevii râd în pauză de un coleg care a luat o notă mică”.
- „Un coleg face o glumă despre altul în fața clasei.”
- „Un elev este exclus din grup pentru că vine dintr-un sat.”
- „O elevă postează pe rețelele de socializare o poză cu un coleg și adaugă o descriere ironică („așa arată točilarii veritabili”).
- „Un elev întrerupe constant orele, face remarci nepotrivite, iar colegii râd – profesorul spune doar: „Lasă-l, așa e el, mai nebunatic.”
- „Un băiat își filmează colegii în pauză și postează videoclipurile online, fără acordul lor”.
- „Doi copii se contrazic într-un joc, ridică tonul, dar apoi își cer scuze și se împacă.”
- „Un coleg îi spune altuia în mod repetat „ești gras, nu poți să alergi cu noi”.
- „O elevă începe să lipsească frecvent, pare tristă la ore și evită contactul vizual, dar nu spune nimic”.

Fenomenul bullying – o problemă frecventă

Bullying înseamnă folosirea forței pentru a influența sau intimida pe cineva.

Este un comportament **repetat** și **intenționat** prin care agresorul își persecută, rănește, intimidează victima verbal, relațional și/sau fizic.

Image by Gerd Altmann from Pixabay

Fenomenul bullying apare atunci când un copil este etichetat, tachinat, batjocorit în cercul său de cunoștințe sau de colegi. Uneori, aceste tachinări se transformă în îmbrânciri sau, în unele cazuri, în atacuri fizice.

Bullying-ul nu presupune existența unui conflict bazat pe o problemă reală, ci pe dorința agresorului de a obține putere sau autoritate.

Chiar dacă fenomenul bullying este cel mai frecvent asociat cu mediul școlar, acesta poate apărea și în alte contexte - în fața blocului, la locul de joacă etc.

Există mai multe tipuri de comportamente care pot fi încadrate în categoria bullying:

- **Intimidarea verbală:** poreclire, batjocorire, amenințare, ironie, replici ofensatoare, comentarii sexuale etc.
- **Intimidarea socială:** excluderea intenționată dintr-un grup sau colectiv, punerea intenționată într-o situație jenantă în public, răspândirea de zvonuri jignitoare etc.
- **Intimidarea fizică:** bruscare, lovire, scuire, daune aduse bunurilor persoanei intimidată etc.

Mai recent a căpătat amploare un nou tip de bullying, „adaptat” dezvoltării puternice a tehnologiei comunicării, și anume cyberbullying-ul.

- **Cyberbullying** se referă la comportamentul de intimidare prin intermediul tehnologiilor de informare și comunicare: SMS-uri sau e-mailuri jignitoare, răutăcioase, zvonuri sau comentarii răspândite pe site-uri de socializare, distribuirea de imagini jenante sau ofensatoare cu persoana hărțuită etc.

Cyberbullying-ul poate avea aceleași efecte devastatoare ca orice alt tip de bullying, uneori chiar mai severe (acest tip de hărțuire nu se limitează la un singur loc, ci îi „urmărește” pe adolescenți inclusiv acasă).

Image by un-perfekt from Pixabay

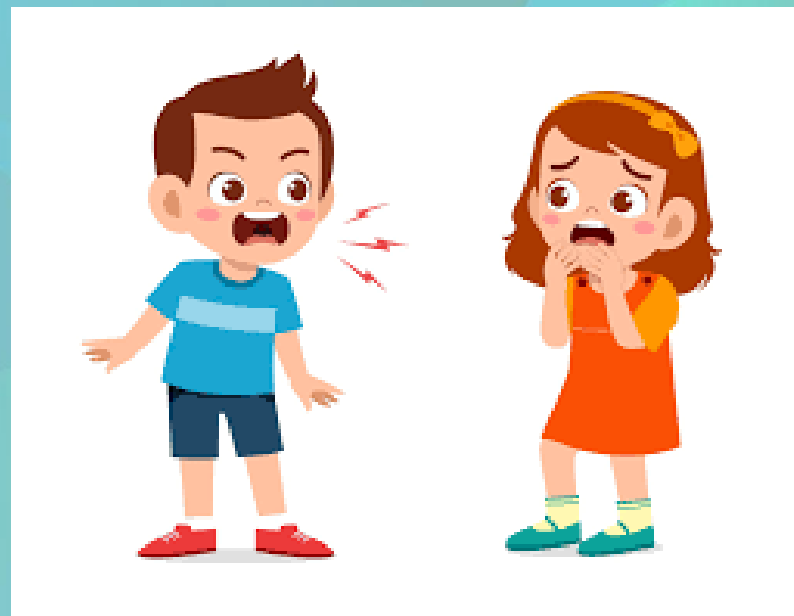
De ce apare fenomenul bullying? Cine sunt agresorii?

- Unii dintre agresori sunt bine priviți în grup, sunt populari, au influență în rândul celor de aceeași vârstă și le place să domine sau să conducă pe alții;
- Alții sunt agresivi deoarece aceștia au fost izolați și simt o nevoie puternică de a aparține unui grup, însă nu posedă abilitățile sociale de a-și păstra prietenii;
- **Mulți copii nu pot evalua violența școlară ca fiind negativă sau inacceptabilă, așa cum fac adulții, și pot interpreta actele de agresiune ca amuzament sau distracție;**
- Chiar dacă am putea avea impresia că agresorul este o persoană puternică și încrezătoare, lucrurile stau uneori altfel – acești copii au de multe ori o stimă de sine scăzută, simțindu-se superiori doar dacă îi lezează pe alții;
- De multe ori agresorii sunt ei înșiși victime ale fenomenului de bullying, pe care îl „învață” de la părinți, frați, colegi mai mari etc.

Agresorii nu au nevoie să fie neapărat mai mari sau mai puternici decât cei pe care îi agresează. Diferența percepută de putere poate proveni din surse diferite - popularitate, abilități fizice sau cognitive, caracteristici de personalitate.

Chiar dacă nu putem ști niciodată cu siguranță dinainte dacă un copil va avea un comportament de tip bullying, sunt câteva caracteristici care cresc șansa ca un copil să devină agresor:

- Are o toleranță redusă la frustrare;
- Probleme familiale, neimplicare din partea familiei;
- Are o părere proastă despre ceilalți;
- Are dificultăți în respectarea regulilor;
- Vede violența într-o lumină pozitivă;
- Are prieteni care îi agresează pe alții.

Stoparea imediată a comportamentului

Când adulții reacționează rapid și consistent la acest tip de comportament transmit mesajul că acesta nu este acceptat și acceptabil. Studiile arată că acest tip de reacții determină, **în timp**, stoparea bullying-ului.

Reacția cadrelor didactice (adulților) trebuie să fie **constantă în timp și unitară** (orice cadru didactic să intervină), astfel încât atitudinea anti-bullying a școlii să devină parte a culturii organizaționale și să fie evidentă pentru elevi.

În orice context în care se urmărește formarea sau schimbarea de atitudini, este nevoie de răbdare și constanță pentru ca rezultatele să fie vizibile.

Joc de rol (în perechi sau grupuri mici): Ce faci dacă...

- ❓ „Ești profesor. Un elev vine și îți spune că un coleg îl poreclește și îl ignoră constant.”
- ❓ Cum răspunzi?
- ❓ Ce întrebări pui?
- ❓ Cum formulezi mesajul tău pentru ambele părți?

În momentul în care sunteți martori la un comportament de bullying:

Ce puteți face:

- Intervenți imediat și opriți comportamentul. Chemați încă o persoană să vă ajute dacă este nevoie;
- Asigurați-vă că toată lumea este în siguranță - adresați orice aspecte care țin de sănătatea fizică sau mentală imediată;
- Stați calm, liniștiți copiii implicați și martorii; modelați un comportament respectuos când interveniți.

Ce este bine să nu faceți:

- Nu ignorați comportamentul, în ideea că cei implicați vor rezolva singuri problema;
- Nu obligați copiii să spună în public ce au văzut sau ce s-a întâmplat; nu vorbiți cu cei implicați împreună, ci doar separat;
- Nu-i forțați pe copiii implicați să se împace sau să-și ceară scuze pe loc.

Cum îl ajutăm pe copilul care a fost hărțuit?

- Ascultați și acordați atenție copilului; nu spune niciodată copilului să ignore bullying-ul;
- Asigurați copilul că bullying-ul nu este din vina lui, chiar dacă la un moment dat l-a provocat în vreun fel pe agresor;
- Luați în considerare faptul că de multe ori copiii care sunt hărțuiți au dificultăți în a vorbi despre acest lucru. Recomandați consultarea consilierului școlar sau a unui alt specialist;
- Căutați împreună cu copilul posibile soluții. Încercați să identificați posibilele reacții ale celor implicați, folosind de exemplu jocul de rol;
- Întrebați copilul ce anume l-ar face să se simtă în siguranță, fără a produce schimbări majore în rutina copilului care să îl separe sau să îl diferențieze de ceilalți;
- Fiți insistent. Este foarte posibil ca situația să nu se rezolve peste noapte, fiind nevoie de constanță și implicare pentru rezolvarea ei.

Cum procedăm cu cel care a inițiat comportamentul de bullying?

- Asigurați-vă că respectivul copil știe care este comportamentul problematic. Nu întotdeauna copiii înțeleg cât de dăunător poate fi comportamentul lor pentru alții;
- Arătați copiilor că bullying-ul este grav și este luat în serios;
- Manipulați consecințele comportamentului astfel încât acestea să constituie o experiență de învățare. De exemplu, copilul agresor poate să scrie o poveste sau eseu despre efectele bullying-ului, să realizeze postere pentru prevenirea cyberbullying-ului, să participe activ la planificarea și derularea activităților anti-bullying la clase etc.
- Implicați copilul agresor în rezolvarea situației. De exemplu, copilul poate să: scrie o scrisoare prin care să își ceară scuze de la cel agresat, să facă un serviciu sau o faptă bună pentru acesta sau pentru alții, să repare sau să plătească pentru bunurile distruse etc.

👉 Observăm comportamentele și încercăm să înțelegem cauzele din spatele lor.

Înainte de a eticheta un copil drept „neascultător” sau „obraznic”, încercăm să descifrăm ce simte cu adevărat. De exemplu:

- ☑ Dacă un copil evită să răspundă la întrebări, ar putea fi din cauza fricii de eșec sau a timidității. Îl putem încuraja prin întrebări mai ușoare sau oferindu-i timp să formuleze răspunsul.
- ☑ Dacă un copil întrerupe des, este posibil să aibă nevoie de mai multă atenție sau de o structură clară pentru luarea cuvântului.

👉 Oferim copiilor un mediu sigur și prietenos pentru a-și exprima trăirile.

Dacă un copil este supărat sau retras, evităm să-l forțăm să vorbească imediat. În schimb, îi oferim timp și un mediu în care să se simtă în siguranță pentru a-și exprima sentimentele, fie printr-o discuție relaxată, fie printr-o activitate creativă, cum ar fi desenul sau scrierea într-un jurnal. Lăsăm copilul să aleagă cum vrea să se exprime: prin cuvinte sau pur și simplu printr-un moment de liniște.

👉 Validăm emoțiile lor, în loc să le negăm („Înțeleg că ești trist, vrei să vorbim despre asta?”).

În loc să îi spunem „*Nu ai de ce să fii supărat!*” sau „*Nu plânge din cauza asta!*”, recunoaștem emoția pe care o simte copilul și îl ajutăm să o gestioneze. De exemplu, dacă un elev este frustrat că nu a reușit un exercițiu, putem spune: „*E normal să te simți așa, pentru că ai muncit mult. Hai să vedem cum te pot ajuta.*”

👉 Construim un mediu în care greșelile sunt acceptate ca parte a procesului de învățare.

Dacă un copil face o greșeală, evităm să-l criticăm dur sau să-l comparăm cu alți colegi. În schimb, îl încurajăm să vadă greșeala ca pe o oportunitate de învățare, spunându-i: „Cu toții greșim, important e să înțelegem ce putem face mai bine data viitoare.”

Prin mici schimbări în felul în care vorbim și reacționăm, îi putem ajuta pe elevi să se simtă în siguranță și înțeleși. Când le arătăm răbdare și îi sprijinim, ei capătă mai multă încredere în ei și în ceilalți. Un mediu cald și prietenos îi ajută să-și înțeleagă și să-și exprime emoțiile mai ușor.

Acordarea de suport copiilor implicați

Efectele bullying-ului se extind de multe ori și asupra **martorilor**– aceștia pot dezvolta sentimente de nesiguranță față de mediul școlar, de teamă, vinovăție, toate cu un impact negativ asupra comportamentului și performanțelor școlare.

- Desfășurați cu elevii activități de prevenție, discutați deschis depre subiect, fără a aduce însă în discuție persoane sau cazuri din mediul lor, pe care le pot identifica;
- Demontați împreună cu elevii „**miturile**” despre bullying, propagate uneori din păcate și de către adulți;
- Căutați împreună strategii și metode prin care ei pot interveni / ajuta într-o situație de bullying (găsiți în continuare câteva sugestii).

Copiii asistă deseori la comportamente de tip bullying. Chiar dacă ar vrea să ajute, mulți nu știu cum să o facă.

1. **“Așa sunt copiii / Așa sunt băieții”, “Bullying-ul este o parte normală a copilăriei”**

Adevărul: Să le faci rău altora nu este niciodată acceptabil, bullying-ul nu este o parte normală a copilăriei. Nu este nimic normal în a fi batjocorit, hărțuit.

2. **“Fetele nu au comportamente de bullying”**

Adevărul: Și fetele pot avea astfel de comportamente, în cazul lor bullying-ul fiind predominant verbal și social.

3. **“Cuvintele nu pot răni”**

Adevărul: Cuvintele nu lasă urme externe, dar pot lăsa cicatrici adânci înăuntru. Uneori impactul cuvintelor este mai puternic și mai de durată chiar decât al unei agresiuni fizice.

4. **“Unele persoane merită să fie batjocorite/hărțuite.”, „Și-a căutat-o cu lumânarea”**

Adevărul: Nimeni nu merită să fie rănit. Toți merită să fie tratați cu respect.

5. **“Bullying-ul îi face pe copii mai puternici”**

Adevărul: Bullying-ul poate face un copil să se simtă foarte rău față de propria persoană, acest lucru fiind uneori permanent.

6. **“Este doar o glumă/ este doar o tachinare nevinovată.”**

Adevărul: Când rănește pe cineva este bullying.

Ce pot face ceilalți copii?

- Copiii pot sprijini un coleg care este hărțuit arătând respect, empatie și acceptare, nu doar într-un moment izolat, ci și în alte contexte. Nu este nevoie să fie prieteni apropiați pentru a-i arăta că nu este singur – este suficient să se comporte cu bunătate și să nu fie indiferenți;
- Este bine ca cei care sunt martori la o situație de bullying să apeleze la ajutorul unui adult. Acesta poate întrerupe respectiva situație și poate oferi suport celui agresat;
- Elevii pot oferi exemple pozitive de comportament, își pot afirma și demonstra opoziția față de comportamentele de tip bullying, fără a-și risca siguranța personală;
- Agresorii au de cele mai multe ori nevoie de „public” – este important ca cei care sunt de față la un astfel de comportament să nu îl susțină, râzând sau încurajându-l.
- De multe ori copiii sau adolescenții au șanse mai mari să se convingă între ei să înceteze bullying-ul decât au adulții. Intervenția din partea colegilor are un impact mai puternic.

Exercițiu de reflecție personală

„Scrieți anonim pe o foaie: care a fost un moment din cariera voastră când ați simțit că ați făcut o diferență în viața unui copil?”

„Asta înseamnă să fii profesor.”

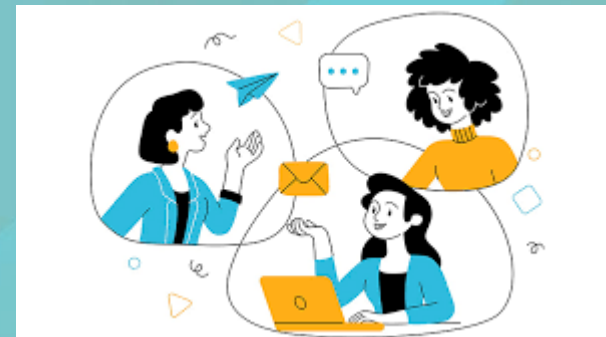
Un climat școlar sigur și lipsit de bullying se construiește prin colaborarea tuturor actorilor educaționali!

Procedura privind managementul cazurilor de violență (Managementul cazurilor de violență | Ministerul Educației și Cercetării)

Cazurile de violență pot fi **raportate**:

- de elevi, părinți sau cadre didactice;
- verbal sau în scris;
- oricărui membru al personalului școlii;
- confidențial, prin mesaje la cutia cu sesizări, de exemplu;
- sau alte mijloace puse la dispoziție de școală.

Dacă un elev este **martor** sau **victimă**:

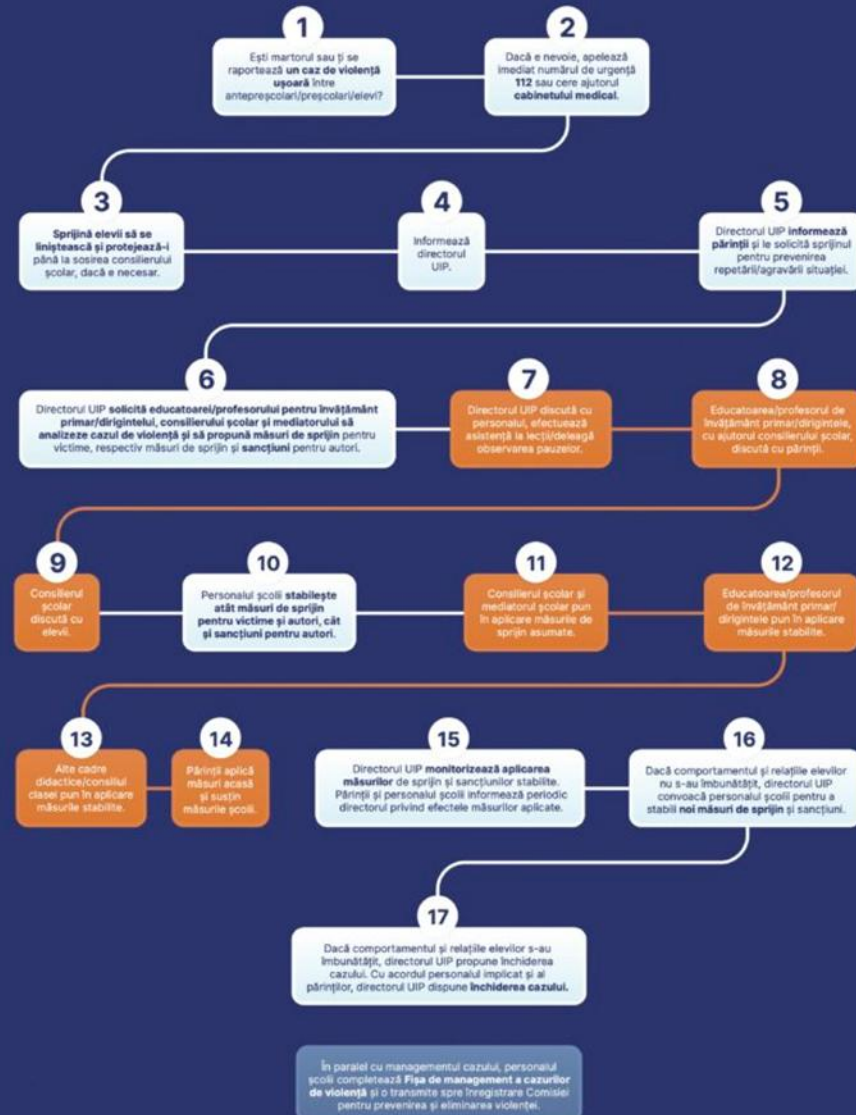
- Informează un adult de încredere (profesor, părinte, etc.);
- Școala are **obligația să intervină în baza procedurilor oficiale stabilite de Ministerul Educației și Cercetării**;

🔗 [Vezi procedura pe edu.ro](https://edu.ro)

Personalul școlii protejează elevii și părinții care raportează fapte de violență împotriva oricărei forme de discriminare sau răzbunare din partea celorlalți.

Managementul cazurilor ușoare de violență ușoară între antepreșcolari/preșcolari/ elevi, săvârșită în mediul școlar

Află mai multe informații pe edu.ro/anti-violenta

Conform legii nr. 198/2023, **sanctiunile** ce pot fi aplicate elevilor, în funcție de gravitatea faptelor, sunt:

- observație individuală;
- muștrare scrisă;
- retragerea temporară sau pe durata întregului an școlar a burselor de care beneficiază elevul;
- mutarea disciplinară la o clasă paralelă din aceeași unitate de învățământ;
- suspendarea elevului pe o durată limitată de timp;
- preavizul de exmatriculare;
- exmatricularea cu drept de reînscrisiere, în anul școlar următor, în aceeași unitate de învățământ;
- exmatricularea cu drept de reînscrisiere, în anul școlar următor, în altă unitate de învățământ;
- exmatricularea fără drept de reînscrisiere pentru elevii din învățământul postliceal.

SANȚIUNI PENTRU VIOLENȚA ÎN ȘCOALĂ

Tip de sancțiune	Categorie	Faptă / Situație sancționată	Sanctiune aplicabilă	Lege și articol
Sanctiuni școlare	Elevi	Comportament inadecvat, violență verbală, fizică, bullying, distrugerii	Observație individuală	Legea nr. 198/2023, art. 107
	Elevi	Repetarea abaterilor	Mustrare scrisă	Legea nr. 198/2023, art. 107
	Elevi	Comportament grav	Retragerea bursei	Legea nr. 198/2023, art. 107 lit. c
	Elevi	Abateri grave	Mutare disciplinară în altă clasă/școală	Legea nr. 198/2023, art. 107 lit. d-e
	Elevi	În cazuri excepționale, în postobligatoriu	Exmatriculare cu drept de reînscris	Legea nr. 198/2023, art. 107 lit. f
	Profesori	Abuz verbal, comportament discriminatoriu	Avertisment scris, scădere gradatie, sanctiuni disciplinare	Statutul personalului didactic, Legea nr. 198/2023, art. 169

SANCTIUNI LEGALE (PENALE) ÎN CAZURI DE VIOLENȚĂ

Categorie faptă	Faptă sancționată	Sanctiune aplicabilă	Lege și articol
Violență fizică	Lovirea sau alte violențe	Amendă sau închisoare de la 3 luni la 2 ani	Cod penal, art. 193
	Vătămarea corporală	Închisoare de la 2 la 7 ani	Cod penal, art. 194
Violență psihologică	Hărțuire (inclusiv bullying repetat)	Amendă sau închisoare de la 3 luni la 1 an	Cod penal, art. 208
	Amenințare	Amendă sau închisoare de la 3 luni la 1 an	Cod penal, art. 206
Abuz de putere / constrângere	Șantaj	Închisoare de la 1 la 5 ani	Cod penal, art. 207
Violență sexuală	Viol	Închisoare de la 3 la 10 ani	Cod penal, art. 218
	Act sexual cu un minor	Închisoare de la 1 la 5 ani	Cod penal, art. 220
Violență psihologică gravă	Determinarea sau înlesnirea sinuciderii unui minor	Închisoare de la 3 la 7 ani	Cod penal, art. 191
Discriminare și instigare	Incitare la ură sau discriminare	Amendă sau închisoare până la 3 ani	Cod penal, art. 369
Neglijare / omisiune	Neluarea măsurilor de protecție a copilului	Avertisment, amendă, răspundere penală în cazuri grave	Legea nr. 272/2004, art. 89 și 96

Ce face școala în caz de violență?

În funcție de gravitatea situației:

- elimină riscurile imediate;
- apelează numărul de urgență 112;
- informează poliția sau DGASPC;
- oferă sprijin victimelor și ia măsuri față de agresori;
- informează părinții și colaborează cu autoritățile competente.

Rolul părinților

Părinții pot:

- observa și raporta comportamentele nepotrivite;
- colabora cu școala pentru soluționarea situațiilor;
- participa la activități de prevenire a violenței;
- sprijini copilul în dezvoltarea abilităților de gestionare a conflictelor.

Siguranța copiilor este responsabilitatea noastră comună. Prin colaborare și comunicare deschisă, putem crea un mediu școlar sigur și prietenos pentru toți elevii.

Măsuri de sprijin pentru copii

1. Consiliere psihologică individuală sau de grup

- ◇ se aplică în primul rând victimelor și agresorilor, dar și martorilor implicați emoțional;
- ◇ se desfășoară prin ședințe regulate cu consilierul școlar.

2. Activități de dezvoltare a abilităților socio-emoționale

- ◇ se adresează tuturor (victime, martori, agresori), de regulă în cadrul orelor de dirigenție, consiliere sau ateliere speciale.
- ◇ Exemple:
 - jocuri de rol (exersarea empatiei, exprimarea asertivă);
 - ateliere de comunicare non-violentă;
 - dezbateri despre respect, limite și relații sănătoase, etc.

3. Participare la grupuri de suport

- ◇ grupuri facilitate de consilier școlar sau psiholog, unde elevii împărtășesc experiențe și învață unii de la alții;
- ◇ poate fi un grup pentru victime (vindecare și reziliență), pentru agresori (schimbarea comportamentului), sau mixt (sub supraveghere atentă).

4. Implicare în activități extracurriculare constructive

- activități artistice (teatru, muzică, desen – dezvoltă empatia și expresivitatea);
- proiecte de voluntariat (îi ajută să dezvolte compasiune și responsabilitate).

5. Transferul la altă clasă (măsură excepțională)

- ◇ se aplică **numai dacă celelalte măsuri nu au avut efect** și climatul din clasă nu mai permite o integrare sănătoasă;
- ◇ este o decizie administrativă, justificată printr-un raport

Principiile Convenției ONU cu privire la Drepturile Copilului (CDC)

1. Nedisiscriminarea (Art. 2)

Toți copiii, indiferent de sex, rasă, religie, limbă, origine, statut social sau dizabilități, trebuie să se bucure de aceleași drepturi.

→ Nu este permisă nicio formă de excludere sau tratament inegal.

2. Interesul superior al copilului (Art. 3)

În orice decizie care îl privește – fie în familie, școală sau sistemul de protecție – **interesul copilului** trebuie să fie **pe primul loc**.

→ Protejarea sănătății, educației și siguranței sale este prioritară.

3. Dreptul la viață / supraviețuire, dezvoltare și protecție (Art. 6)

Copilul are dreptul **să trăiască și să se dezvolte** fizic, emoțional, mental și social în condiții de demnitate.

→ Statul trebuie să ia măsuri pentru a asigura un mediu sănătos și sigur.

4. Respectarea opiniei copilului (Art. 12)

Copilul are dreptul să-și exprime liber părerile în toate problemele care îl privesc.

→ Opinia lui trebuie ascultată și luată în considerare în funcție de vârstă și maturitate.

Aceste principii **stau la baza tuturor celorlalte drepturi** garantate copilului prin Convenție – educație, protecție, participare, sănătate etc.

Conform Legii 272/2004 și Convenției ONU

Drepturi ale copilului

- ◇ **Dreptul la viață, supraviețuire și dezvoltare**
- ◇ **Dreptul la identitate (nume, naționalitate, cetățenie)**
- ◇ **Dreptul la familie**
- ◇ **Dreptul la opinie și libera exprimare**
- ◇ **Dreptul la protecția imaginii și a vieții private**
- ◇ **Dreptul la educație**
- ◇ **Dreptul la protecție împotriva oricărei forme de violență**
- ◇ **Dreptul la sănătate și îngrijire medicală**
- ◇ **Dreptul la protecția împotriva exploatarei economice (muncă forțată)**
- ◇ **Dreptul la protecție împotriva abuzului sexual și traficului de persoane**
- ◇ **Dreptul la protecția față de orice formă de discriminare**
- ◇ **Dreptul la un standard de viață adecvat (hrană, îmbrăcăminte, locuință)**
- ◇ **Dreptul la recreere, timp liber, joacă și activități culturale**
- ◇ **Dreptul de a fi ascultat în orice procedură care îl privește (inclusiv juridic)**

Responsabilități asociate

- ◇ Să aibă grijă de propria sănătate și să ceară ajutor când e nevoie
- ◇ Să respecte identitatea și cultura celorlalți
- ◇ Să mențină o relație de respect și comunicare cu familia
- ◇ Să își exprime părerea într-un mod respectuos, fără a jigni
- ◇ Să respecte intimitatea celorlalți și să nu distribuie date personale
- ◇ Să participe activ, responsabil și respectuos în procesul educațional
- ◇ Să nu accepte și să nu promoveze comportamente violente, să le semnaleze
- ◇ Să adopte un stil de viață sănătos și să urmeze tratamentele medicale prescrise
- ◇ Să înțeleagă limitele între activitățile casnice și muncă dăunătoare dezvoltării
- ◇ Să fie informat despre limitele personale și să ceară ajutor în cazuri suspecte
- ◇ Să respecte toate persoanele, indiferent de etnie, religie, gen, dizabilitate etc.
- ◇ Să prețuiască resursele și bunurile de care beneficiază
- ◇ Să aleagă activități care nu afectează negativ sănătatea proprie sau a altora
- ◇ Să spună adevărul și să participe activ în discuții despre bunăstarea lui

Rolul părinților și profesorilor în susținerea drepturilor copilului

Părinții

- ✓ Oferă siguranță, afecțiune și stabilitate emoțională
- ✓ Ascultă copilul cu răbdare și empatie
- ✓ Respectă intimitatea și nevoile copilului
- ✓ Se implică în deciziile importante ce privesc copilul
- ✓ Colaborează cu școala și cu specialiștii în cazuri sensibile
- ✓ Nu impun pedepse umilitoare sau agresive

Profesorii

- ✓ Creează un climat de învățare pozitiv, fără frică și umilință
- ✓ Încurajează exprimarea opiniei și învățarea democratică
- ✓ Asigură confidențialitatea și respectarea imaginii elevului
- ✓ Consultă elevii în privința unor activități ce îi privesc direct
- ✓ Semnalează și intervin prompt în cazuri de abuz, violență sau discriminare
- ✓ Aplică reguli clare și consecvente, cu respect pentru demnitatea copilului

 Părinții sunt principalii responsabili pentru creșterea copilului – dar au și dreptul la sprijin din partea statului (consiliere, asistență socială etc.).

 Copilul poate fi consiliat sau ajutat de specialiști fără acordul părintelui, în situații în care este în pericol (Art. 50 Legea 272/2004).

 Neglijarea nevoilor copilului (fizice, emoționale, educaționale) e considerată formă de abuz.

Cadrele didactice:

1. Au obligația legală să intervină

🔗 **Art. 89, Legea 272/2004:** orice cadru didactic este obligat să sesizeze autoritățile competente (DGASPC, Poliție) dacă suspectează violență sau abuz asupra unui copil.

☑ Nu trebuie să „aibă dovezi”. E suficientă suspiciunea rezonabilă.

3. Dialogul cu elevul trebuie făcut cu empatie și discreție

Un copil nu va spune „Sunt abuzat”, dar poate da semnale indirecte. Profesorii trebuie să creeze un spațiu sigur și să încurajeze exprimarea.

🕒 Nu întreba: „Te-a lovit cineva acasă?”

🕒 Întreabă: „Pari supărat. E ceva ce ai vrea să povestești?”

2. Trebuie să recunoască semnele violenței

Semne posibile ale violenței fizice sau emoționale:

- vânătăi frecvente, explicate vag;
- frică exagerată față de anumite persoane;
- izolare socială, tăcere nefirească;
- schimbări bruște de comportament (agresivitate, tristețe, agitație);
- performanță școlară scăzută brusc.

🔍 **Profesorul nu trebuie să investigheze**, dar trebuie să **observe și să noteze** comportamentele neobișnuite.

4. Au datoria să urmeze procedura școlii

Fiecare școală trebuie să aibă:

- ☑ planul de prevenire și combatere a violenței;
- ☑ responsabil desemnat cu protecția copilului;
- ☑ procedură pentru raportarea internă a suspiciunilor.

5. Trebuie să evite la rândul lor orice formă de abuz

Inclusiv:

- ✗ ridicarea vocii, jignirile („Ești prost!”, „Nu o să reușești nimic!”);
 - ✗ umilințele în fața clasei;
 - ✗ pedepse fizice (tras de mână, dat peste cap etc.);
 - ✗ ignorarea intenționată sau ironizarea unui elev;
- ✂ Acestea sunt considerate **violență psihologică și emoțională**, și pot fi sancționate disciplinar și legal.

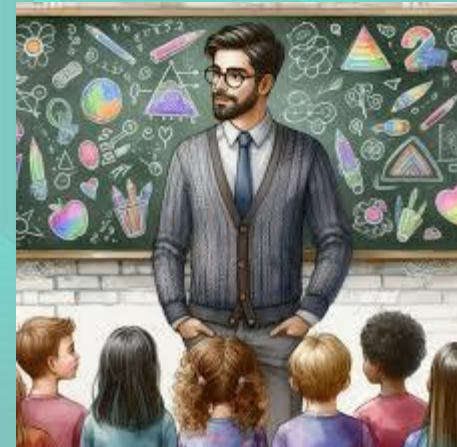
🎓 „Profesorul este adesea singurul adult stabil din viața unui copil aflat în suferință. Un gest simplu – o întrebare, o privire, o vorbă bună – poate fi începutul vindecării.”

🔔 Nu sunteți doar educatori. Sunteți sprijin, oglindă și adesea salvare. Ați ales o meserie grea, dar nobilă. Rămâneți conectați la vocația voastră – copiii au nevoie de voi, chiar și atunci când nu o pot spune.

6. Colaborează cu părinții și specialiștii

Profesorii nu sunt psihologi, dar pot ghida și sprijini procesul de intervenție.

- ✓ trimit elevii către consilierul școlar;
- ✓ informează părinții;
- ✓ colaborează cu DGASPC, ISJ, psihologul etc.

Obiectivele UE pe plan mondial sunt:

- să își susțină și să își promoveze valorile și interesele;
- să contribuie la menținerea păcii și securității pe planetă și la dezvoltarea sa durabilă;
- să promoveze solidaritatea și respectul reciproc între popoare și să contribuie la asigurarea unui comerț liber și echitabil, la eradicarea sărăciei și la protecția drepturilor omului;
- să asigure respectarea strictă a dreptului internațional.

Obiectivele UE sunt prevăzute la articolul 3 din [Tratatul de la Lisabona](#).

Valorile fundamentale ale Uniunii Europene (Articolul 2 din Tratatul privind Uniunea Europeană)

- **Demnitatea umană** – este inviolabilă și trebuie respectată și protejată.
- **Libertatea** – de exprimare, de conștiință, religioasă, de asociere, de circulație.
- **Democrația** – puterea aparține cetățenilor, prin alegeri libere și corecte.
- **Egalitatea** – toți cetățenii sunt egali în fața legii.
- **Statul de drept** – legea este supremă, garantând justiția.
- **Respectarea drepturilor omului** – inclusiv drepturile minorităților.

Fiecare copil are nevoie de un campion.

(3) [Every kid needs a champion | Rita Pierson | TED - YouTube](#)

BIBLIOGRAFIE:

1. Olweus, D. (1993). Bullying at School: What We Know and What We Can Do. Oxford: Blackwell Publishing.
2. Smith, P. K., Pepler, D., & Rigby, K. (2004). Bullying in Schools: How Successful Can Interventions Be? Cambridge University Press.
3. Rigby, K. (2002). New Perspectives on Bullying. Jessica Kingsley Publishers.
4. Hinduja, S., & Patchin, J. W. (2018). Bullying Beyond the Schoolyard: Preventing and Responding to Cyberbullying. Corwin Press.
5. Ministerul Educației Naționale din România. (2018). Metodologia de prevenire și combatere a violenței în mediul școlar.
6. World Health Organization (WHO). (2020). School-based violence prevention: A practical handbook.
7. Legea 272/2004
8. Convenția ONU
9. Obiective și valori | Uniunea Europeană

Finanțat de Uniunea Europeană. Punctele de vedere și opiniile exprimate aparțin, însă, exclusiv autorului (autorilor) și nu reflectă neapărat punctele de vedere și opiniile Uniunii Europene sau ale Fundației World Vision România. Nici Uniunea Europeană și nici Fundația World Vision România nu pot fi considerate răspunzătoare pentru acestea.